

PREŠOVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ
Úrad Prešovského samosprávneho kraja

22. zasadnutie Zastupiteľstva
Prešovského samosprávneho kraja
dňa 24.08.2020

Číslo poradia:

**Informatívna správa o stave prímestskej autobusovej dopravy
počas mimoriadnej situácie spôsobenej vírusom COVID - 19**

Predkladá:

Ing. Alexander Galajda
poverený vedením odboru dopravy

Návrh na uznesenie:

v prílohe

Spracoval:

Mgr. Patrik Pčolka
vedúci oddelenia integrovaného dopravného systému

Ing. Peter Hadbavný
vedúci oddelenia cestnej infraštruktúry

Odporúča:

Mgr. Fabián Novotný
riaditeľ Ú PSK

V Prešove dňa 23.07.2020

N Á V R H

n a u z n e s e n i e

Zastupiteľstvo Prešovského samosprávneho kraja

b e r i e n a v e d o m i e

informatívnu správa o stave prímestskej autobusovej doprave počas mimoriadnej situácie spôsobenej vírusom COVID – 19.

Dôvodová správa

Záujmom Prešovského samosprávneho kraja bolo počas mimoriadneho stavu v súvislosti s rizikom šírenia koronavírusu COVID-19 zabezpečiť čo najväčšiemu počtu obyvateľov Prešovského kraja základnú dopravnú obslužnosť. Avšak vzhľadom na riziko spojené so šírením koronavírusu COVID-19 Odbor dopravy Úradu Prešovského samosprávneho kraja na základe krízového zasadnutia prijímal rozhodnutia, kde rôzne režimy PAD, ktorých hlavným cieľom je efektívne zabezpečenie základnej dopravnej obslužnosti.

Keďže v Slovenskej republike bola vyhlásená mimoriadna situácia a postupovalo sa podľa zákona č. 387 / 2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, v znení neskorších predpisov. **Podľa § 3 zákona č. 387/2002 Z. z. orgánom krízového riadenia je aj bezpečnostná rada kraja a tiež obec.**

Zavedenie tohto režimu, bolo priamo podmienené poklesom cestujúcich v prímestskej autobusovej doprave, poklesom tržieb, no aj nutnosťou hospodárne nakladať s verejnými prostriedkami. Finančné zdroje Prešovského samosprávneho kraja slúžiace pre tento účel a zabezpečenie výkonov v prímestskej autobusovej doprave, sú obmedzené.

Ústredný krízový štáb prijal **12.3.2020** rozhodnutie, účinné od **13.3.2020 7:00 o obmedzení vnútroštátnej dopravy**. Toto nariadenie bolo záväzné aj pre obce a samosprávne kraje ako objednávateľov dopravy a rovnako majú podľa uvedeného zákona právo nariadiť opatrenia dopravcom, s ktorými majú zmluvný alebo iný vzťah. Na základe týchto skutočností, Ministerstvo dopravy a výstavby SR odporučilo konať urýchlene, keďže predmetné rozhodnutie bolo už v platnosti a malo byť účinné.

Opatrenia k zníženiu rizika šírenia vírusu v autobusoch PAD:

- Vodiči sú vybavení ochrannými rúškami, respirátormi, rukavicami a sú uzavreté dva rady sedadiel v blízkosti vodiča.
- Vybavenie autobusov ochrannými špeciálnymi zástenami, ktoré delia pracovný priestor vodiča o priestoru pre cestujúcich.
- Vybavenie vodičov ochrannými štítmí, praktickejšia alternatíva respirátorov.
- Vstup do dopravného prostriedku je povolený cestujúcemu s rúškom, respirátorom, prípadne šatkou, šálom alebo iným vhodným spôsobom prekrytými hornými dýchacími cestami.
- Pravidelná dezinfekcia dopravných prostriedkov v krátkych intervaloch.
- Informačné centrá na autobusových staniciach sú uzatvorené.
- Znížený počet zamestnancov u zmluvných dopravcov na počet nevyhnutný pre prevádzkyschopnosť dopravy v kraji (čerpanie minuloročnej dovolenky, práce v režime HOME OFFICE, dobrovoľné OČR, celozávodné dovolenky).
- Sledovanie denných frekvencií cestujúcich v autobusoch PAD, pridávanie/odoberanie spojov na základe reálnych potrieb.

Zmeny v PAD PSK počas trvania COVID – 19

- **od 23. marca 2020;**

Keďže cestujúci v mimoriadnej situácii prestali využívať niektoré linky prímestskej dopravy. PSK na rozhodnutia krízového štábu zmenil dopravnú obslužnosť. Autobusové linky Prešovského samosprávneho kraja premávali v režime t. j. ako v sobotu resp. v nedeľu, s pridaním mimoriadnych spojov pre pracujúcich a pre zabezpečenie základných potrieb obyvateľov. Prešovský samosprávny kraj zaviedol tzv. špeciálny prázdninový režim pre pracujúcich a pre zabezpečenie základných potrieb obyvateľov.

- **od 01. apríla 2020;**

Prešovský samosprávny kraj posilnil autobusové spojenia v prímestskej doprave. Kedy do platnosti vstúpil do platnosti mimoriadny cestovný poriadok tzv. mimoriadny režim v prímestskej autobusovej doprave na celom východnom Slovensku. Dohodli sa na tom

zástupcovia Prešovského a Košického samosprávneho kraja v spolupráci so spoločnosťou IDS Východ.

Samosprávy pristúpili k tomuto kroku po výraznom poklese cestujúcich, ktorý spôsobilo najmä prerušenie vyučovania na školách, či nariadenia práce z domu pre zamestnancov mnohých firiem.

Mimoriadny režim vychádzal zo špeciálneho prázdninového režimu, ktorý zaviedol Prešovský samosprávny kraj (PSK) 23. marca. Linky teda premávali ako v sobotu s pridaním mimoriadnych spojov pre pracujúcich a zabezpečenie základných potrieb obyvateľov.

- **od piatku 10. apríla do pondelka 13. apríla**

Počas Veľkonočných sviatkov bola prerušená prímestská autobusová doprava z dôvodov zákazu vykonávania bohoslužieb, omší, náboženských podujatí, zatvorených potravín, služieb, obmedzeniu pohybu vyhláseného Vládou Slovenskej republiky.

- **od 01. mája 2020;**

Prešovský samosprávny kraj zareagoval na otvorenie ďalších prevádzok a firiem, s čím súvisel aj zvýšený nápor na prímestskú autobusovú dopravu. Pridávanie spojov je v reakcii na uvoľňovanie opatrení v súvislosti s koronavírusom a pribúdajúcimi otvorenými prevádzkami. PAD PSK tak od mája 2020 premávala podľa režimu letných prázdnin.

- **od 01. júna 2020;**

Zmena bola vykonaná z dôvodu je návratu detí do škôl. Autobusy boli posilnené prevažne ráno a popoludní v čase presunu detí do a zo škôl. Nebol to však klasický školský režim, keďže odbor dopravy očakával, že žiaci druhého stupňa a stredoškoláci sa do škôl už tento školský rok pravdepodobne nevrátia.

- **od 22. júna 2020 do 30. júna 2020;**

Zmena bola vykonaná z dôvodu je návratu detí do škôl. Jedná sa o klasický školský režim, keďže do škôl sa vrátili aj žiaci druhého stupňa a stredoškoláci.

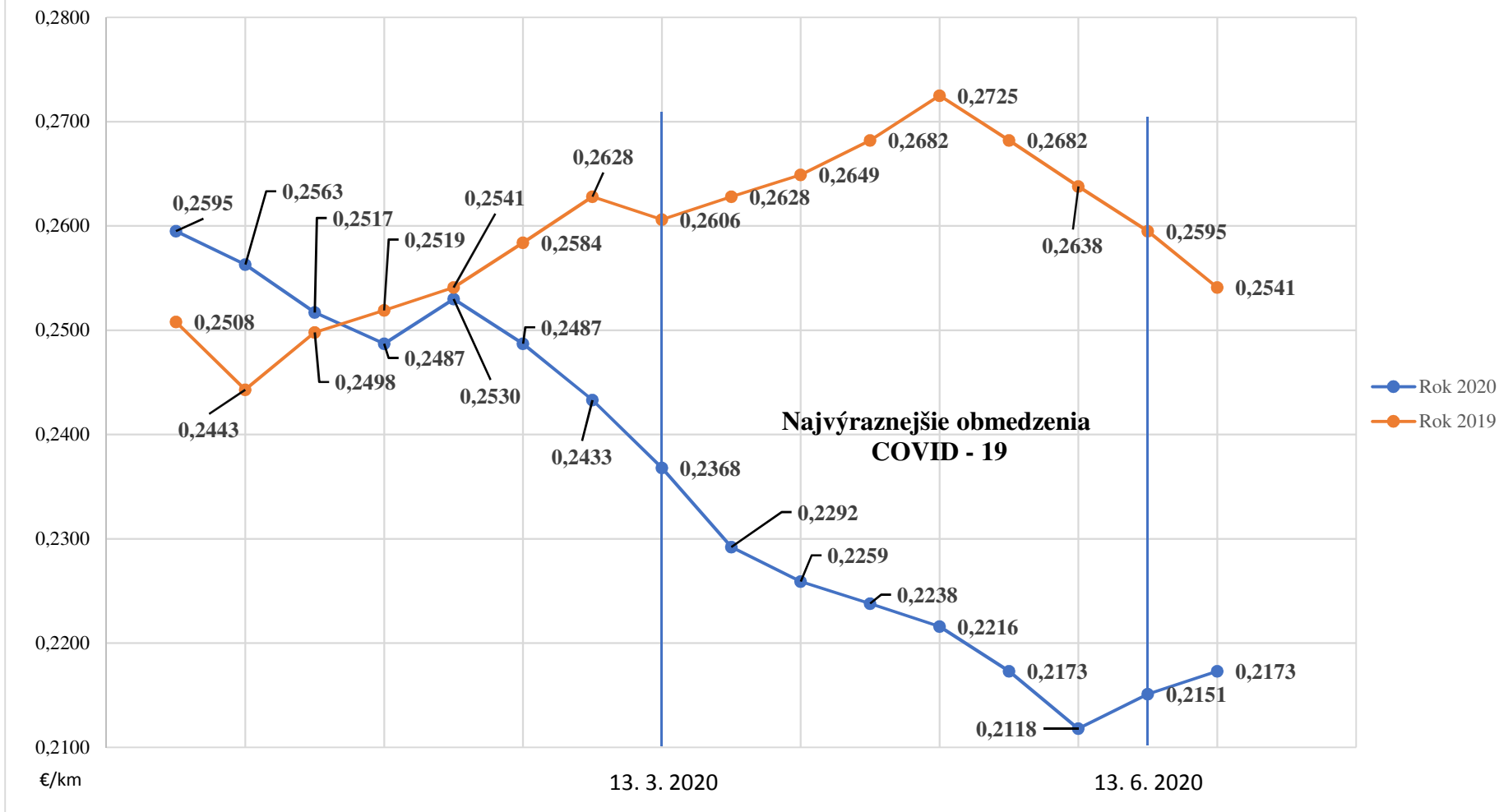
- **od 1. júla 2020** v platnosti cestovné poriadky pre školské prázdniny.

<p style="text-align: center;">Vyúčtovanie zálohového príspevku za I.Q 2020</p> <p style="text-align: center;">Prešovský samosprávny kraj</p>		
Nákladové položky		Výkazy
1.	EON - pevná časť	7 150 941,2000
1 a.	z toho odpisy	1 395 808,7150
2.	EON - pohyblivá časť	1 721 005,6042
3.	EON (r. 1 + r. 2)	8 871 946,8042
4.	Primeraný zisk	266 158,4041
5.	Ekonomická cena (r. 3 + r. 4)	9 138 105,2083
6.	Výnosy (6a +6b)	2 807 709,9700
6 a.	z toho tržby	2 784 850,1000
6 b.	z toho ostatné výnosy	22 859,8700
7.	Zálohový príspevok	6 000 000
8.	Preukázaná strata (r. 5 - r. 6)	6 330 395,238
9.	Preukázaná strata - zaokrúhlenie	6 330 395
10.	Nedoplatok	330 395

Údaje uvádzané v €

Výkaz o výkonoch 2020		
Spolu I.Q 2020		
Prešovský samosprávny kraj		
1.	Prepravené osoby	4 449 377
2.	Prepravené výkony oskm	70 783 714
3.	Dopravné výkony km	6 875 905
4.	Čas prevádzky hod.	371 685
5.	Evidenčný stav autobusov (ks)	592
6.	Priemerný prepoč. stav vodičov (osoby)	679,0

Pohyblivý EON v roku 2019 a 2020

Analytické porovnanie I. polroka 2019 a I. polroka 2020 ovplyvneného pandémie Covid-19.

Vyúčtovanie zálohového príspevku za I. polrok 2019		
Prešovský samosprávny kraj		
Nákladové položky		Výkazy
1.	EON - pevná časť	13 831 028,5600
1 a.	z toho odpisy	2 912 550,6200
2.	EON - pohyblivá časť	3 716 389,4029
3.	EON (r. 1 + r. 2)	17 547 417,9629
4.	Primeraný zisk	526 422,5389
5.	Ekonomická cena (r. 3 + r. 4)	18 073 840,5017
6.	Výnosy (6a +6b)	6 506 044,4600
6 a.	z toho tržby	6 441 317,9000
6 b.	z toho ostatné výnosy	64 726,5600
7.	Zálohový príspevok	10 000 002
8.	Preukázaná strata (r. 5 - r. 6)	11 567 796,042
9.	Preukázaná strata - zaokrúhlenie	11 567 797
10.	Nedoplatok	1 567 795

1.	Prepravené osoby	11 069 153
2.	Dopravné výkony km	14 347 540

Odhadované vyúčtovanie zálohového príspevku za I. polrok 2020

Prešovský samosprávny kraj

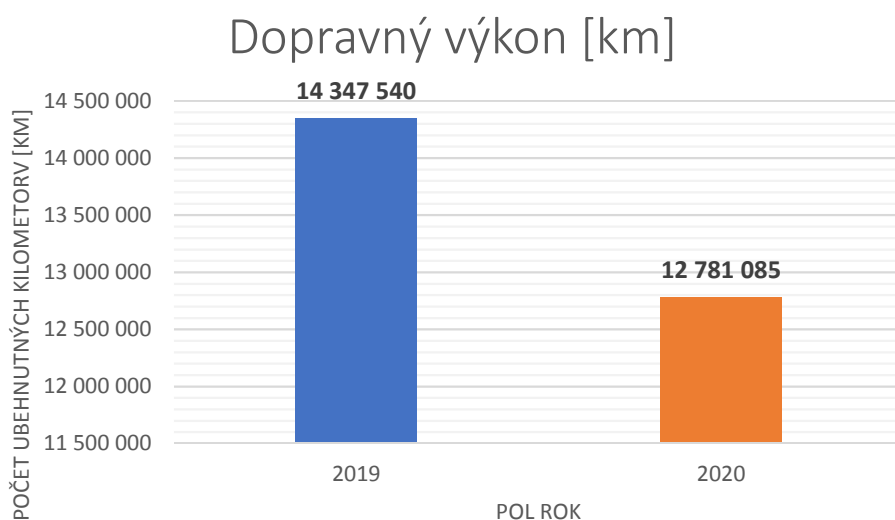
Nákladové položky		Výkazy
1.	EON - pevná časť	13 292 328,4000
1 a.	z toho odpisy	2 594 560,2550
2.	EON - pohyblivá časť	2 991 356,6371
3.	EON (r. 1 + r. 2)	16 283 685,0371
4.	Primeraný zisk	488 510,5511
5.	Ekonomická cena (r. 3 + r. 4)	16 772 195,5882
6.	Výnosy (6a +6b)	4 454 318,9000
6 a.	z toho tržby	4 379 950,8300
6 b.	z toho ostatné výnosy	74 368,0700
7.	Zálohový príspevok	12 000 000
8.	Preukázaná strata (r. 5 - r. 6)	12 317 876,6882
9.	Preukázaná strata - zaokrúhlenie	12 317 876
10.	Nedoplatok	317 876

1.	Prepravené osoby	6 743 351
3.	Dopravné výkony km	12 781 085

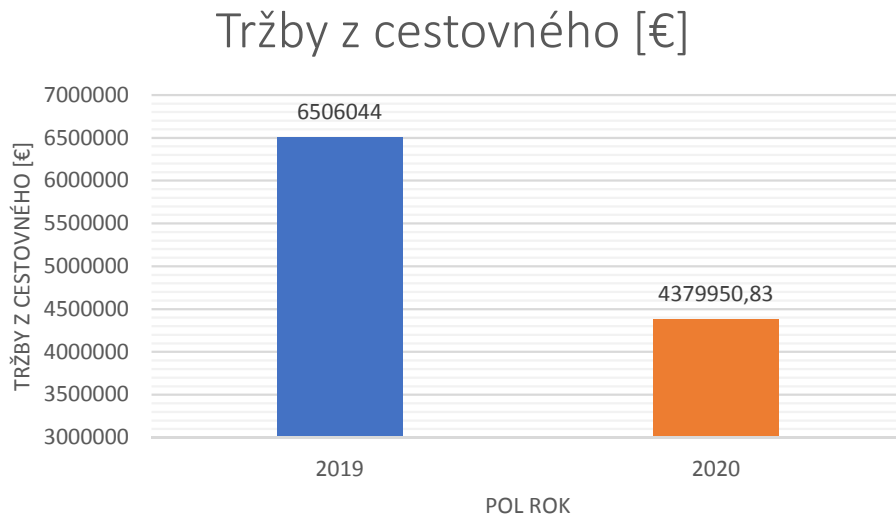
Porovnanie vstupných údajov kalkulačného vzorca pre výpočet príspevku za služby vo verejnom záujme:

	I.polrok 2019	I.polrok 2020
Dopravný výkon [km]	14 347 540 km	12 781 085 km
Pokles o [km]	1 566 455 km	
Pokles o [%]	10,92 %	
Tržby [€]	6 506 044 €	4 379 951 €
Pokles o [€]	2 126 093 €	
Pokles o [%]	32,68 %	
Počet cestujúcich	11 069 155 osôb	6 743 351 osôb
Pokles o	4 325 804 osôb	
Pokles o	39,08 %	

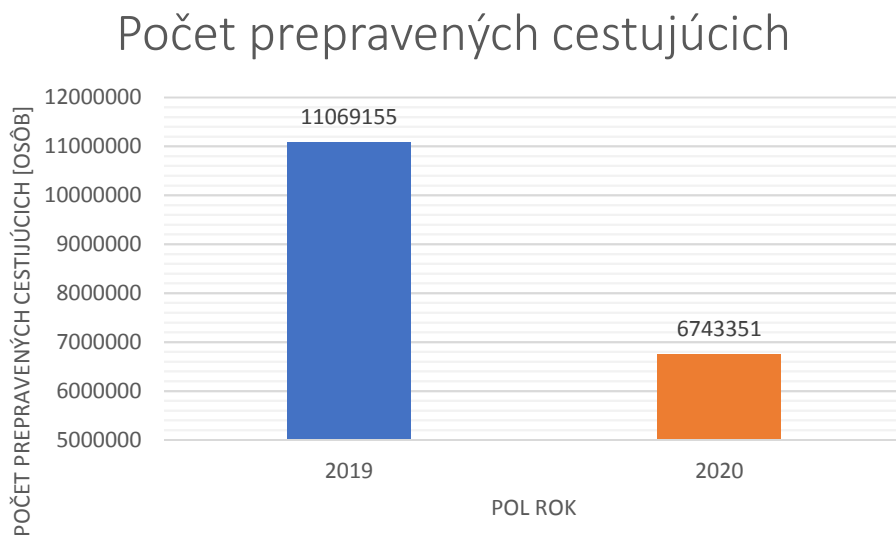
Zníženie dopravného výkonu o 10,92%, pôsobí ako nedostatočné zníženie vzhľadom na situáciu, avšak toto číslo berie do úvahy celý polrok 2020. Zníženie sa môže zdať nízke aj z dôvodu, že pre rok 2020 došlo k zvýšeniu objednaných dopravných výkonov na verejnú dopravu pre zavádzanie taktovej dopravy a zvýšenia ponuky (kroky k integrovanému dopravnému systému) pre zvýšenie atraktivity verejnej dopravy.

Tržby z cestovného boli znížení nepriamo úmerne zníženiu dopravného výkonu, avšak z dôvodu zabezpečenia základnej dopravnej obslužnosti dopravné výkonu nemohli byť znížené o požadované hodnoty aby sme dosiahli priamu úmeru k poklesu tržieb.

Podobne výrazne klesol aj počet prepravených cestujúcich v prímestskej autobusovej doprave. Znova nemohlo dôjsť k zníženiu jazdného výkonu podľa ukazovateľa počtu prepravených osôb z dôvodu zabezpečenia základnej dopravnej obslužnosti.

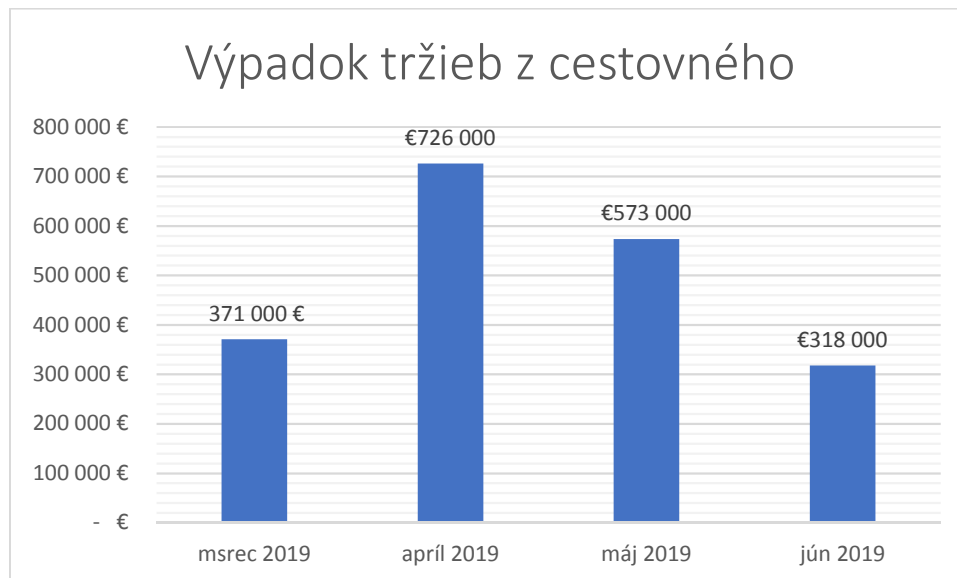

Porovnania prebiehali pre potreby vyúčtovania za prvý polrok roku 2020, preto tieto hodnoty dopravného výkonu nemusia pôsobiť ako výrazné zníženie. Nemohlo dôjsť k radikálnemu zníženiu jazdných výkonov z povinnosti pre vyšší územný celok zabezpečiť

dopravnú obslužnosť obyvateľstvu, ktoré muselo zabezpečovať zdravotnícku starostlivosť, prevádzku domovov sociálnych služieb, predaj potravín, liekov, dezinfekčných prostriedkov, ochranných pomôcok a ďalšieho v núdzovom stave nevyhnutného materiálneho vybavenia.

Výpadok tržieb z cestovného

Výpadok tržieb v prímestskej autobusovej doprave				
Marec 2019	Apríl 2019	Máj 2019	Jún 2019	SPOLU
371 000 €	726 000 €	573 000 €	318 000 €	1 988 000 €

Metodika výpočtu výpadku tržieb:

Výpadok tržieb bol vypočítaný podľa údajov z roku 2019. Na základe vyúčtovania služieb prímestskej autobusovej dopravy z roku 2019 boli vypočítané hodnoty tržieb na každý mesiac roka. Tieto hodnoty za každý kalendárny mesiac boli porovnané s výškou prijatých tržieb v konkrétnom mesiaci. Výpadok tržieb je definovaný ako rozdiel výšky tržieb mesiac 2019 – mesiac 2020, výsledné hodnoty môžeme vidieť v tabuľke. Tieto hodnoty nie sú presné, keďže nie je možné odhadnúť správanie cestujúcich. Počet cestujúcich sa v posledných rokoch stabilizoval a dochádza mesačne k minimálnemu medziročnému úbytku cestujúcich. Z toho dôvodu bol pre tieto potreby zvolený tento druh metodiky.

Výdavky na osobné ochranné pracovné pomôcky a dezinfekciu:

Z dôvodov pandémie spôsobenej ochorením covid-19 dopravcovia boli pre zabezpečenie ochrany zdravia cestujúcej verejnosti povinní dezinfikovať priestory dopravných prostriedkov a boli povinní vybaviť vodičov osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami aby chránili vodičov, ktorí zabezpečovali službu pre cestujúcu verejnosť.

Na tieto účely dopravcovia vynaložili nasledovné finančné prostriedky:

Marec, apríl, máj, jún 2020	
Ochranné rúška, rukavice, ochranné bariéry pre vodičov, ochranné štíty, respirátory, dezinfekcia	200 000 €

Júl – december 2020, predpoklad	
Ochranné rúška, rukavice, ochranné bariéry pre vodičov, ochranné štíty, respirátory, dezinfekcia	300 000 €

Osobné ochranné pracovné pomôcky:

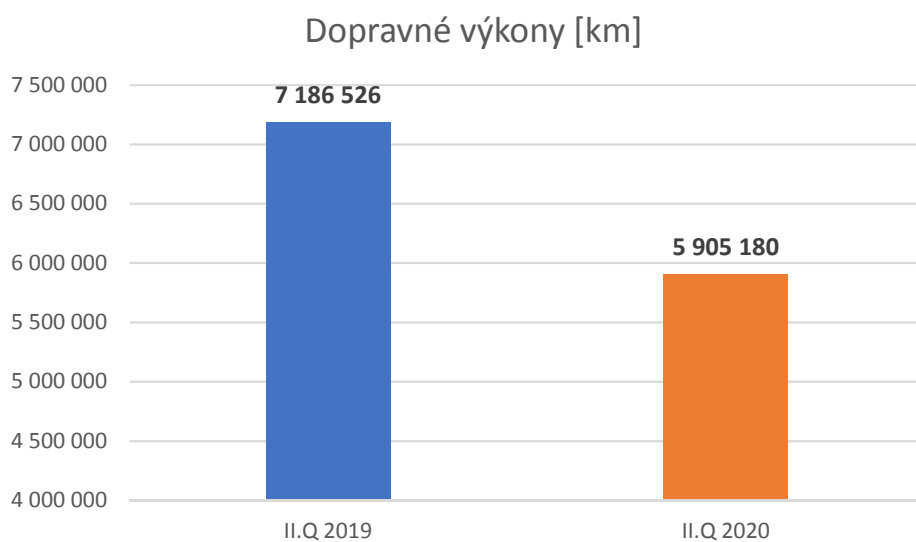
Ochranné rúška, rukavice, bezpečnostná bariéra pre vodičov, ochranné štíty, respirátory

Dezinfekcia:

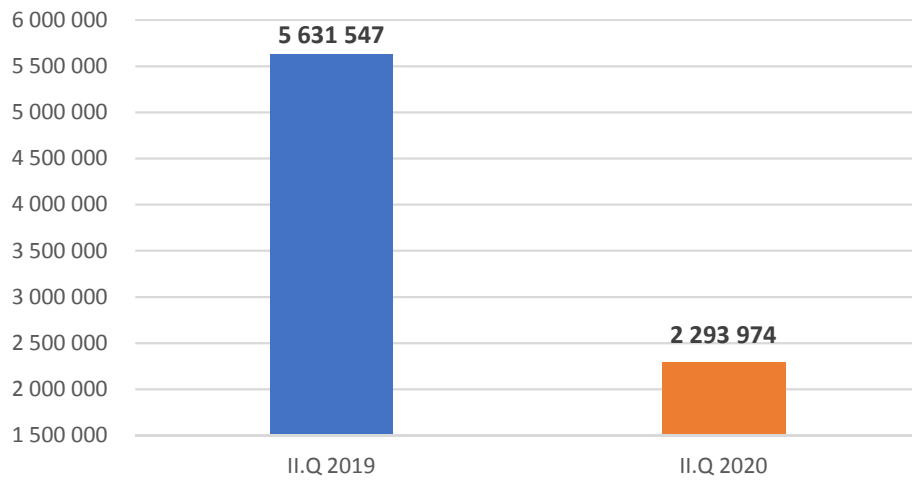
Dezinfekčné prostriedky – sanytol, a pod., rozprašovače, dezinfekcia ozónom, kyslíkový koncentrátor, čistič vzduchu.

Porovnanie vstupných údajov kalkulačného vzorca II. Q 2019 a II. Q 2020, pre lepšie vyobrazenie dopadov ochorenia Covid-19 (počas najväčších opatrení).

	II.Q 2019	II. Q 2020
Dopravný výkon [km]	7 186 526 km	5 905 180 km
Pokles o [km]	1 281 346 km	
Pokles o [%]	17,83 %	
Tržby [€]	3 258 848 €	1 595 101 €
Pokles o [€]	1 663 747 €	
Pokles o [%]	51,05 %	
Počet cestujúcich	5 631 547 osôb	2 293 974 osôb
Pokles o	3 337 573 osôb	
Pokles o	59,27 %	

Prepravné osoby [osoby]

Tržby z cestovného [€]

